

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 8T/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721010075
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8721010075.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Evy Rešatkovej a JUDr. Petra Tobiaša na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29.12.2021, v trestnej veci proti obžalovanému A. B. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zákona a iné, o odvolaniach obžalovaného a poškodeného C. D. proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 8T/6/2021 zo dňa 24.06.2021 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. poriadku vec v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zákona a z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 5.12.2019 v čase okolo 19.46 hod. na peróne nástupištia ozubnicovej železnice na zastávke Tatranský Lieskovec na Tatranskej Štrbe, okres A., fyzicky napadol poškodeného C. D. z Veľkých Ozoroviec, a to tým spôsobom, že po predchádzajúcej vzájomnej slovnej výmene a vzájomnom fyzickom napádaní svojou pravou rukou zovretou v päsť udrel poškodeného C. D. najmenej jedenkrát do oblasti tváre, načo tento ostal ležať na snehu, čím takto obvinený A. B. spôsobil poškodenému zranenia, a to pomliaždenie mäkkých tkanív v pravej okoločnej oblasti s krvnou podliatinou vpravo, zlomeninu uhla sánky vpravo s posunutím úlomkov, so zubom č. 48 v lomnej štrbine, otvorenú do ústnej dutiny, otras mozgu ľahkého stupňa, podvrtnutie krčnej chrbtice s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 53 dní a obmedzením na obvyklom spôsobe života spočívajúcom v bolestiach sánky po dobu 2 týždne, v prijímaní tekutej, resp. kašovitej stravy, po dobu jedného mesiaca, v obmedzení reči a v spoločenskom styku po dobu 6 týždňov.

Za to mu podľa § 156 ods. 3 Tr. zákona s použitím § 36 písm. i), § 37 písm. h), § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zákona bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zákona bol podmienenečne odložený a podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona určená skúšobná doba v trvaní 2 rokov.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku boli poškodení Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., a C. D. s nárokmi na náhradu škody odkázaní na civilný proces.

Proti uvedenému rozsudku podali ihneď po jeho vyhlásení odvolanie obžalovaný voči výrokom o vine i treste a poškodený C. D. voči výroku o náhrade škody.

Obžalovaný svoje odvolanie prostredníctvom svojho obhajcu aj odôvodnil tak, že nepovažuje za správne odôvodnenie napadnutého rozsudku, podľa ktorého pokiaľ sa preukázal viacnásobný útok obžalovaného na poškodeného, nemožno považovať jeho konanie za také, ktorým sa odvracia priamo hroziaci útok a že útok poškodeného nemal znaky ublíženia na zdraví, lebo nepotreboval lekárske ošetrenie. Poukázal na znalecký posudok C. E. D., F., podľa ktorého poranenia poškodeného boli spôsobené dvoma údermi. Teda podľa neho nemožno uviesť, že by išlo z jeho strany o neprimeranú obranu a skutočnosť, že nemal znaky ublíženia na zdraví po tom, ako ho poškodený udrel päšťou za ucho, je vo vzťahu k posúdeniu primeranosti obrany k útoku úplne irelevantná. Posudzovanie primeranosti obrany k útoku je nutné posudzovať celkovo vo vzťahu k všetkým okolnostiam prípadu a to s prihliadnutím na spôsob útoku, okolnosti vzťahujúce sa na osobu útočníka, ako aj obrancu, na miesto a čas a teda nemožno ju posudzovať izolovane od vykonaných dôkazov. Má zato, že vychádzajúc z vykonaných dôkazov a právnych úvah je nutné prihliadnuť na to, že bol bez dôvodu a bez akéhokoľvek varovania vo večerných hodinách na opustenom mieste fyzicky napadnutý pre neho úplne neznámym útočníkom, mal pri sebe priateľku, ktorú rovnako chcel pred útočníkom ochrániť, útočník bol navyše pod vplyvom alkoholu, bol od neho starší a mal fyzickú prevahu a zároveň s prihliadnutím na tú skutočnosť, že iba holou rukou (nie so zbraňou) udrel dvakrát útočníka. Takto možno dôjsť k záveru, že konal v súlade s ust. § 25 ods. 1 Trestného zákona a takéto jeho konanie nie je trestným činom. Na podporu svojej argumentácie citoval niekoľko publikovaných rozhodnutí. Podľa rozhodnutia R 20/2008 obrana nemusí byť proporcionálna útoku, môže byť neprimeraná útoku a dokonca aj zrejme neprimeraná útoku. Podľa rozhodnutia R 18/1996 ak má byť nutná obrana úspešná, môže a niekedy aj musí napadnutý použiť intenzívnejšie konanie alebo účinnejšie prostriedky, než použil útočník. Nesmie ale ísť o konanie alebo prostriedky celkom zjavne neprimerané povahe a nebezpečnosti útoku. Občan má právo výberu, či sa útoku vyhne inak, než použitím obrany, alebo sa rozhodne brániť, lebo nikto nie je povinný ustupovať pred neoprávneným útokom na záujmy chránené Trestným zákonom. Riziko vyvolané útokom musí znášať útočník. Podľa rozhodnutia R 26/2006 je ústavným právom každého občana brániť svoju fyzickú integritu, osobnú slobodu a majetok. Nik nie je povinný ustupovať pred útokmi proti uvedeným objektom. Poškodený sa dokonca mohol beztrestne brániť podstatne intenzívnejšie a ak by bol spôsobil následok na zdraví obvineného, konal by zrejme v medziach nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zákona. Ďalej obžalovaný považoval za potrebné zdôrazniť, že podľa súdneho výkladu ust. § 25 Trestného zákona pri nutnej obrane neexistuje podmienka subsidiarity, keď obranca sa nemusí útoku vyhnúť inými možnými spôsobmi a až potom, ak niet iného východiska, pristúpiť k nutnej obrane. Nikto nie je povinný ustupovať pred neoprávneným útokom na záujmy chránené Trestným zákonom, ale má naopak právo použiť proti takémuto útoku obranu, ktorá nie je celkom zjavne neprimeraná útoku. Podľa neho treba mať tiež na zreteli, že jeho konanie bolo namierené na ochranu právneho poriadku, na ochranu svojho života a zdravia, zatiaľ čo útočník „poškodený“ konal protiprávne. Aby bola obrana účinná, musí byť intenzívnejšia ako útok. Z hľadiska intenzity nutnej obrany môže byť táto taká veľká, aby bola hypoteticky bez sporu schopná odvrátiť útok, keďže obranca len odhaduje, v akých intenzitách bude útok pokračovať a ako intenzívne bude nutné proti nemu zasiahnuť. Obrancovi sa teda ponecháva značná rezerva, v rámci ktorej môže intenzitu obrany voči útoku prekročiť. S poukazom na všetky uvedené skutočnosti považuje za nepochybné, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu ust. § 25 ods. 2 Trestného zákona na tento prípad, pretože neprekročil medze nutnej obrany stanovenej v ust. § 25 ods. 1 Trestného zákona. V nadväznosti na uvedené skutočnosti požiadal, aby odvolací súd starostlivo zvážil všetko vyššie uvedené a navrhol, aby napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Trestného poriadku zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd na podklade podaných odvolaní podľa § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že napadnutý rozsudok je potrebné v celom rozsahu zrušiť. Zistil totiž, že v napadnutých výrokoch rozsudku sú chyby, pretože sa prvostupňový súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, jeho skutkové zistenia sú aj vzhľadom na už vykonané dôkazy nejasné a neúplné, a sú pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie ktorých treba dôkazy opakovať a vykonať aj ďalšie dôkazy. Navyiac je napadnutý rozsudok založený aj na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Svoje rozhodnutie o vine obžalovaného založil prvostupňový súd, ako to z dôvodov jeho rozhodnutia vyplýva, predovšetkým na svedeckej výpovedi poškodeného C. D.. Prvostupňový súd tvrdí, že výpovede

poškodeného C. D. z prípravného konania sa stali súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní, nakoľko v nich neboli zistené podstatné rozpory. Preto ich hodnotí za plne usvedčujúce obžalovaného.

S uvedenými závermi však nie je možné súhlasiť. Poškodený C. D. totiž svoje svedecké výpovede menil, a to v podstatných bodoch rozhodujúcich pre posúdenie, či konanie obžalovaného je trestným činom. Takto poškodený vo svojich výpovediach v prípravnom konaní oproti hlavnému pojednávaniu zamlčal, že obžalovaného a jeho kamarátku G. H. pred útokom oslovil a komunikoval s nimi, ďalej že aj keď to odmietali, tak neodbytné ich volal k sebe domov, ďalej že možno potiahol obžalovaného za vetrovku a aj ho možno mohol neúmyselne zasiahnuť, ako aj že nešlo o jednorazový útok, ale bol na zemi a potom vstal. V rozpore s výpoveďou na hlavnom pojednávaní zase v prípravnom konaní dňa 06.12.2019 poškodený tvrdil, že ako išiel v smere domov, obžalovaný ho jedenkrát udrel päšťou do pravého líca, na čo poškodený spadol, a že ho síce obžalovaný chcel kopať, ale poškodený mu chytil pravú nohu, potiahol ju a obžalovaný spadol na zadok. Tvrdil teda len jeden úder päšťou a žiadne kopanie, pričom ani nespomenul predchádzajúce naťahovanie. Ešte aj pri konfrontácii s obžalovaným dňa 07.07.2020 poškodený tvrdil, že ho obžalovaný udrel päšťou z ničoho nič a že ho do tváre udrel iba raz, pričom si nepamätá, či ho aj kopol. Na hlavnom pojednávaní však už poškodený C. D. uviedol, že po slovnej výmene, keď obžalovaného a jeho kamarátku volal k nemu domov a oni to odmietali, začali sa s obžalovaným naťahovať, pričom ho obžalovaný udrel nie raz, ale viackrát a že tam bolo aj nejaké kopnutie.

Z uvedeného je nepochybné, že medzi svedeckými výpoveďami poškodeného C. D. sú podstatné rozpory, s ktorými sa však prvostupňový súd vôbec nezaoberal a nežiadal zákonným spôsobom ich vysvetlenie, no napriek tomu výpovede poškodeného označil vo vzťahu k obžalovanému za plne usvedčujúce. Zo skutkovej vety napadnutého rozsudku dokonca vyplýva, že za usvedčujúce považoval prvostupňový súd sčasti aj výpovede z prípravného konania, ktoré však na hlavom pojednávaní ako dôkaz vykonané ani neboli. Len v prípravnom konaní totiž poškodený vypovedal iba o jednom údere päšťou. Na hlavnom pojednávaní už poškodený tvrdil, že obžalovaný ho udrel viackrát a aj ho kopal.

V tejto súvislosti je nutné pripomenúť, že výpoveď z prípravného konania sa stáva bez ďalšieho súčasťou výpovede svedka na hlavnom pojednávaní len za predpokladu, že svedok na hlavnom pojednávaní vypovedá v súlade so svojimi predchádzajúcimi tvrdeniami. Ak však svedok na hlavnom pojednávaní vypovedá v rozpore s tým, čo uviedol v prípravnom konaní, aby sa výpoveď z prípravného konania stala súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní, musí byť zápisnica o jeho predchádzajúcej výpovedi postupom podľa § 264 ods. 1, ods. 2 Tr. poriadku na hlavnom pojednávaní prečítaná a svedkovi musí byť daná možnosť, aby sa k vzniknutým rozporom vyjadril a vysvetlil dôvod ich vzniku.

Takýto postup si vyžadujú zásady bezprostrednosti a ústnosti, ktorými je súdne konanie ovládané, vyplývajúcimi z ust. § 2 ods. 18, ods. 19 Tr. poriadku a z ust. § 278 ods. 2 Tr. poriadku, podľa ktorých konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon; pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak; súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na tie skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

Ako bolo vyššie uvedené z obsahu spisu je zrejmé, že poškodený vypovedal rozporne už v priebehu prípravného konania a následne aj na hlavnom pojednávaní, pričom rozpory vo svojich výpovediach nevysvetlil, a tieto rozpory neboli na hlavnom pojednávaní ani zákonným, vyššie uvedeným spôsobom odstraňované. Napriek tomu výpoveď poškodeného (hoci nie je celkom ani zrejmé, ktorá z nich) prvostupňový súd použil ako základ pre uznanie viny obžalovaného.

Svedecké výpovede poškodeného pritom nezodpovedajú ani výpovediam obžalovaného a svedkyne G. H., ale vlastne ani znaleckému posudku z odboru zdravotníctva, pretože aj poškodený C. D. spočiatku tvrdil, že od obžalovaného dostal jeden úder, kým podľa znaleckého posudku mali byť jeho zranenia spôsobené minimálne dvoma pôsobeniami násilia, najpravdepodobnejšie údermi päšťou.

Z napadnutého rozsudku nie je zrejmé ani to, ako sa prvostupňový súd vysporiadal s obranou obžalovaného, ktorú potvrdzuje aj svedkyňa G. H., a prečo tejto obrane neveril, keď oproti poškodenému C. D. vypovedali obžalovaný a svedkyňa H. opakovane zhodne (dokonca aj pri nezákonne

vykonaných konfrontáciách s poškodeným). Obžalovaný a svedkyňa H. opakovane uvádzali, že sa obžalovaný len bránil pred útokom poškodeného C. D., ktorý ako prvý zaútočil na obžalovaného tak, že poškodený z chrbta zhodil ruksak a rozbehol sa k obžalovanému, na ktorého sa zahnal päšťou pravej ruky a trafil ho po uhnutí sa za ľavým uchom, na čo obžalovaný poškodeného podkopol a ten spadol na zem. Keď sa poškodený zo zeme postavil, opäť sa rozbehol k obžalovanému, ktorého ľavou rukou chytil za bundu a pravou rukou udrel viackrát do ramena, na čo obžalovaný päšťou udrel poškodeného do oblasti tváre. Z výpovedí obžalovaného i svedkyne H. vyplýva, že útoku poškodeného na obžalovaného malo predchádzať nepríjemné správanie sa poškodeného, ktorý opakovane najprv oboch a potom len svedkyňu žiadal, aby šli k nemu domov, čo oni odmietali, pričom ešte vo vlaku svedkyňu chytil za ramená a dal jej pusku, bol veľmi nepríjemný, v ruke držal fľašu alkoholu a svedkyňa sa ho bála. V takomto správaní mal poškodený pokračovať aj po vystúpení z vlaku, keď svedkyňu H. chytil za ruku s tým, že majú ísť k nemu domov a keď to odmietali, tak chcel, aby s ním išla svedkyňa sama. Poškodený bol oproti obžalovanému vyšší a starší, pričom obžalovaný sa so svedkyňou nachádzali vo večerných hodinách na pre nich neznámom a opustenom mieste.

Namiesto toho, aby prvostupňový súd výpovede obžalovaného, poškodeného D. a svedkyne H. náležite komplexne vyhodnotil, a to aj z hľadiska do úvahy prichádzajúceho konania obžalovaného v nutnej obrane, tak len izolovane z týchto výpovedí vybral, že obžalovaný poškodeného udrel a spôsobil mu zlomeninu sánky. Bez vysvetlenia, ako sa vysporiadal s výpoveďami obžalovaného a svedkyne G. H. v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatuje, že obžalovaný viedol útok proti poškodenému, ku ktorému bol poškodeným vyprovokovaný. Pre záver, že obžalovaný nekonal v nutnej obrane a viacnásobne útočil na poškodeného, prvostupňovému súdu zase stačilo, že podľa znaleckého posudku boli zranenia poškodenému spôsobené minimálne dvoma pôsobeniami násillia (čo sa však v skutkovej vete napadnutého rozsudku vôbec neodrazilo) a že poškodený na hlavnom pojednávaní uvádzal viaceré údery obžalovaným (čo však odporuje jeho tvrdeniam z prípravného konania o jednom údere). Bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní zase dospel k záveru, že poškodený bol vo väčšej miere pod vplyvom alkoholu a tak by sa mu obžalovaný dosť ľahko ubránil, aj keby stúpala jeho agresivita. Zo žiadneho dôkazu pritom nevyplyva, aby bol poškodený v takom stave opilosti, v ktorom by nebol schopný inému pri útoku ublížiť, ale ani aby v dôsledku opilosti padal, potreboval oporu, nebol schopný rovnej chôdze či mal nekoordinované pohyby.

Je potrebné zdôrazniť, že hodnotenie dôkazov získaných v trestnom konaní zákonným spôsobom je síce založené na voľnej úvahe súdu, táto však, aby nebola svojvoľnou, nesmie vybočiť z medzí hľadísk stanovených zákonom, vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. poriadku. Súd teda musí zväžiť všetky okolnosti prípadu jednotlivo, ale aj v ich súhrne, nesmie jednotlivé dôkazy hodnotiť izolovane, ale v ich vzájomnej súvislosti, nesmie ich hodnotiť rozporne, či už navzájom, alebo s ich obsahom, nelogicky, v rozpore s objektívnou realitou a pod.

Postupom vyžadovaným v § 2 ods. 12 Tr. poriadku však prvostupňový súd vykonané dôkazy a z nich plynúce skutočnosti nehodnotil. Preto sú skutkové a právne závery napadnutého rozsudku nejasné a neúplné a v konečnom dôsledku nepreskúmateľné.

Pre posúdenie toho, či je konanie obžalovaného trestným činom, je totiž rozhodujúce zistenie, či obžalovaný konal alebo nekonal v nutnej obrane. Záver o tejto otázke pritom nie je možné vyvodiť len z toho, či boli zranenia poškodenému spôsobené jedným alebo dvoma údermi, pretože zákon pre posúdenie nutnej obrany vyžaduje komplexné zhodnotenie viacerých kritérií viažucich sa na okolnosti konkrétneho prípadu a na osoby útočníka a obrancu.

Pre posúdenie, či obžalovaný konal alebo nekonal za splnenia podmienok nutnej obrany sú dôležité ustanovenia § 25 Tr. zákona, podľa ktorých čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde však o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. Ten, kto odvracia útok spôsobom, že obrana je celkom zjavne neprimeraná útoku, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia. Ak sa niekto vzhľadom na okolnosti prípadu mylne domnieva, že útok hrozí, nevylučuje to trestnú zodpovednosť za čin spáchaný z nebanlivosti, ak omyl spočíva v nebanlivosti.

Útok je konanie človeka, a to spravidla konanie, ktoré je úmyselné, protiprávne (nedovolené) a určitou mierou závažné (nie len mierou celkom nepatrnou). Spravidla má útok znaky trestného činu, ale nemusí tomu tak nevyhnutne byť, pretože útokom sú aj činy, ktoré vôbec znaky trestných činov nemajú (napr. aj slabšie útoky proti fyzickej integrite človeka, ktoré nemajú za následok ublíženie na zdraví). Útok musí bezprostredne hroziť alebo trvať. Obrana smeruje proti útočníkovi, pričom ho spravidla postihuje na jeho telesnej integrite (napr. na živote alebo zdraví). Obrana nesmie byť celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. Primeranosť obrany sa posudzuje predovšetkým z hľadiska intenzity oboch akcií, čo vyjadruje pojem spôsobu útoku. Z povahy veci vyplýva, že obrana musí byť tak intenzívna, aby útok isto a bez rizika pre napadnutého odvrátila, t.j. musí byť silnejšia ako útok, avšak nesmie byť celkom zjavne prehnaná. Pri nutnej obrane sa teda nevyžaduje primeranosť obrany v zmysle úplnej proporcionality (porovnaj č. II/1965 Zb. rozh.).

Prostriedky použité útočníkom a obrancom je potrebné posudzovať v rámci spôsobu útoku, pričom majú význam len potiaľ, že obranca z nich môže usudzovať na intenzitu útoku a veľkosť hroziacej škody. Tieto nemusia byť ani približne rovnakej účinnosti. Primeranosť obrany je potrebné posúdiť so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, vrátane miesta a času; vybočenie z medzí nutnej obrany nemožno vyvodiť len z toho, že napadnutý sa bránil proti neozbrojenému útočníkovi fyzicky silnejšiemu či rovnakých fyzických predpokladov násilím väčšej intenzity (R 49/1970). Primeranosť obrany je potrebné hodnotiť aj s prihliadnutím na okolnosti vzťahujúce sa k osobe útočníka a k osobe obrancu.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k nutnej obrane ďalej platí, že intenzita obrany, ak má byť spôsobilá odvrátiť útok, môže byť zásadne silnejšia ako intenzita útoku. Obrana však nesmie byť celkom zjavne, prehnane silnejšia, než je to potrebné k odvráteniu útoku. Nutná obrana je vylúčená z dôvodu tzv. intenzívneho excesu vtedy, keď čin obrancu celkom jasne, očividne a nepochybne nezodpovedá všetkým rozhodujúcim okolnostiam charakterizujúcich útok, najmä jeho spôsob, miesto a čas a osoby útočníka a obrancu. Podľa § 25 ods. 2 Tr. zákona nesmie byť nutná obrana celkom zjavne neprimeraná útoku, teda môže byť neprimeraná alebo aj zjavne neprimeraná. Pre konanie v nutnej obrane nie je podstatná tzv. subsidiarita, t.j. nevyžaduje sa, aby sa obranca snažil vyhnúť hroziacemu alebo už prebiehajúcej útok alebo aby použil najskôr miernejšie spôsoby obrany a ich intenzitu prípadne stupňoval až podľa útoku. Preto intenzívny exces z medzí nutnej obrany nemožno vidieť len v tom, že napadnutá osoba sa útoku nevyhla útekom, aj keď bol útek možný, alebo že nezvolila miernejšiu možnú obranu, pokiaľ použitú (intenzívnejšiu) obranu ešte nemožno považovať za celkom zjavne neprimeranú útok.

V predmetnej veci prvostupňový súd v súlade s uvedenými východiskami konanie obžalovaného a poškodeného C. D. nehodnotil. Len zo skutočnosti, že zranenia poškodeného boli spôsobené minimálne dvoma údermi a že mu bola pritom spôsobená aj ťažká ujma na zdraví, nie je možné uzavrieť, že obžalovaný nekonal v nutnej obrane. Ako už bolo uvedené, tieto skutočnosti nie je možné posudzovať izolovane od ďalších okolností prípadu a celého priebehu skutku. Pri skúmaní primeranosti nutnej obrany je potrebné vždy starostlivo zvážiť všetky rozhodujúce okolnosti prípadu v celom jeho vývoji v konkrétnom čase a na konkrétnom mieste, a to vždy so zreteľom na subjektívny stav osoby, ktorá odvracala útok, t.j. podľa toho, ako sa čin útočníka javil tomu, kto ho odvracal.

Pritom na vybočenie z medzí nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zákona nemožno usudzovať len z toho, že napadnutý útočníka zranil a prípadne ho aj usmrtil, pričom sám neutrpel nijaké zranenie, ak tým odvracal útok priamo hroziaci alebo trvajúci a takáto obrana nebola celkom zjavne neprimeraná útoku. Na nesplnenie podmienok nutnej obrany nemožno usudzovať ani z tej skutočnosti, že napadnutý sa nevyhol útoku inak než použitím obrany, pretože nikto nie je povinný ustupovať pred neoprávneným útokom na záujmy chránené trestným zákonom, ale má naopak právo použiť proti takémuto útoku obranu, ktorá nie je celkom zjavne neprimeraná útoku (R 25/1976).

Aby však súd mohol takéto hodnotenie vykonať, musí mať k tomu podklad v dôkazoch vykonaných v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Tu je potrebné prvostupňovému súdu vytknúť, že podkladom pre jeho rozhodnutie boli aj zápisnice o konfrontáciách, ktoré v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku boli prečítané len ako listinné dôkazy podľa § 269 Tr. poriadku. Takto vykonané dôkazy sú chybné už preto, lebo konfrontácia podľa

§ 125 a § 138 Tr. poriadku je súčasným výsluchom dvoch obvinených, obvineného a svedka či dvoch svedkov. Dôkaz zápisnicou o nej je preto možné vykonávať len za podmienok vykonávania dôkazu zápisnicou obvineného alebo svedka – podľa toho, ktorej z konfrontovaných osôb sa týka. V prípade obžalovaného je preto možné namiesto jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní čítať zápisnicu o jeho výpovedi pri konfrontácii len pri splnení podmienok uvedených v § 258 ods. 4 Tr. poriadku a v prípade svedka len pri splnení podmienok v alternatívach uvedených v § 263 a § 264 Tr. poriadku, nie však ako listinný dôkaz podľa § 269 Tr. poriadku. Keďže prvostupňový súd zápisnice o konfrontáciách prečítal len ako listinné dôkazy, tak na takto vykonané dôkazy nie je možné prihliadať.

Rovnako nesprávne postupoval prvostupňový súd aj pokiaľ svoje rozhodnutie založil na úradných záznamoch príslušníkov PZ. Úradné záznamy spísané príslušníkmi PZ totiž nie sú dôkaznými prostriedkami podľa Trestného poriadku (nejde o listinný dôkaz). Za dôkaz v trestnej veci môžu slúžiť len svedecké výpovede príslušníkov PZ, ktorí vykonávali operatívne šetrenie na mieste a spisovali úradný záznam, respektíve svedecké výpovede osôb, ktoré poskytovali vysvetlenie do zápisnice o podanom vysvetlení. Tu je však potrebné upozorniť, že príslušník PZ síce môže v trestnom konaní vypovedať ako svedok k obsahu úradného záznamu (t. j. napríklad k tomu ako vykonávali služobný zákrok, ako zaisťovali podozrivé osoby, z čoho vyvodili, že ide o podozrivé osoby a podobne), avšak nie k tomu, čo mu ktorá osoba povedala pri vykonávaní služobného zákroku k skutku, ktorý vykazuje znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu (napríklad R 26/1989).

Na základe uvedeného je teda potrebné konštatovať, že prvostupňový súd pri hodnotení dokazovania nepostupoval v súlade s ust. § 2 ods. 12 Tr. poriadku, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V dôsledku toho sú pochybnosti o správnosti skutkových záverov napadnutého rozsudku, ktoré sa javia ako nepreskúmateľné.

Za tohto stavu krajskému súdu nezostávalo nič iné, než napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť a okresnému súdu uložiť, aby vec v potrebnom rozsahu znovu pojednal a rozhodol.

V ďalšom konaní bude musieť okresný súd vytknuté chyby napraviť a dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie doplniť. Pritom môže vykonať aj také dôkazy, ktoré strany nenavrhli (§ 2 ods. 11 Tr. poriadku). Opätovným výsluchom poškodeného C. D. bude musieť postupom podľa § 264 Tr. poriadku zistiť príčiny rozporov jeho výpovedí. Doplnenie dokazovania bude musieť zamerať na podrobné zistenie skutkového deja a to nielen z hľadiska naplnenia znakov žalovaných trestných činov, ale aj za účelom zistenia, či nie sú splnené podmienky nutnej obrany ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu.

Následne musí okresný súd, v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyjadrenou v § 2 ods. 12 Tr. poriadku, starostlivo zhodnotiť všetky okolnosti prípadu jednotlivo i v ich súhrne, pričom sa musí vysporiadať predovšetkým s konkrétnymi skutočnosťami vyplývajúcimi zo svedeckých výpovedí jednotlivých svedkov, vrátane konkrétnych okolností predmetného konfliktu. Ďalej je potrebné zhodnotiť, či výpoveď každého svedka je logická, či sa svedok, hoci aj pokiaľ ide o menej významné skutočnosti, neodchyľuje od svojej predchádzajúcej výpovede i od ostatných výpovedí, pričom sa musia posúdiť a zhodnotiť všetky také zistené rozpory vo výpovediach a ich príčiny, súvislosť a nadväznosť výpovedí navzájom i na ostatné dôkazy a preukázané skutočnosti, ako i kladný či záporný pomer svedkov k obžalovanému, pretože len tak môže súd získať bezpečný a spoľahlivý základ pre svoje skutkové zistenia a pre záver o vine či nevine obžalovaného. Akými úvahami sa pri tom spravoval, najmä ak si dôkazy navzájom odporujú, bude musieť uviesť v odôvodnení rozsudku tak, ako mu to ukladá § 168 ods. 1 Tr. poriadku.

Až po vykonaní vyššie naznačených dôkazov, prípadne aj dôkazov ďalších, ktoré strany navrhnu, alebo vykonanie ktorých sa ukáže byť potrebným, a po vysporiadaní sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie v súlade s ust. § 2 ods. 12 Tr. poriadku, bude možné vo veci spravodlivo rozhodnúť.

Z uvedených dôvodov preto krajský súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu jednomyseľne zrušil a okresnému súdu uložil, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.